

Lakiosasto ja tietopalveluosasto

18.11.1996

Työeläkelaitoksille

KANSANELÄKKEEN HAKEMINEN MUUTTUU 1.1.1997

Vuoden 1997 alusta lukien kansaneläkelakia muutetaan niin, että kansaneläkkeen pohjaosa ja lisäosa yhdistetään eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi. Lähivuosina kansaneläkettä maksetaan noin joka toiselle uudelle eläkkeensaajalle.

Tavoitteena on, että Kela ei joudu antamaan ratkaisuja tapauksissa, joissa työeläke estää kansaneläkkeen. Tämän vuoksi on sovittu, että ETK antaa Kelalle työeläkearvion silloin, kun haetaan varsinaista työkyvyttömyyseläkettä. Eräissä tapauksissa arvio annetaan myös haetessa yksilöllistä varhaiseläkettä.

Vanhuuseläkettä varten ei tällaista arviota tehdä. Tällöin noudatetaan kohdan 4 ohjeita.

Työeläkearviomenettely otetaan käyttöön 1.1.1997. Eläkearvion antamista muiden eläkehakemusten yhteydessä selvitetään erikseen.

Lainmuutos vaikuttaa myös ennakkoilmoitus- ja neuvottelumenettelyyn (kohta 2).

1. Eläkkeen hakeminen

Arvion antaa ETK

ETK antaa ennakoarvion eläkkeen määrästä yksityisen puolen osalta automaattisesti atk:n välityksellä. Valtion ja muista julkisen sektorin eläkkeistä ei saada ennakoarviota vaan ainoastaan tieto palvelussuhdeajasta. Kuntien eläkevakuutus antaa kuitenkin paikallistoimiston pyynnöstä arvion kunnallisen eläkkeen määrästä. Tapaturma- ja liikennevahinkokorvauksista ei ennakoarviota saada.

Lakiosasto ja tietopalveluosasto

18.11.1996

Ennakkoarvion laskemisen laukaisee sairauspäivärahan 150. suorituspäivä. Kun eläkkeenhakija tulee jättämään eläkehakemuksensa Kelan paikallistoimistoon, Kela saa pääteyhteyden kautta ennakkoarvion eläkkeen määrästä..

Arvio annetaan markkamääräisenä yksinäisen henkilön 1 kuntaryhmän mukaisen rajatulon määrään asti. Jos raja ylittyy, ilmoitetaan vain, että ylitys tapahtuu.

Yksilöllistä varhaiseläkkettä varten ilmoitus annetaan vain, jos hakija on saanut sairausvakuutuksen päivärahaa ja ilmoitus ensisijaisuusajan päättymisestä on annettu.

Paikallistoimisto neuvoo hakemisen

Kelan paikallistoimisto selvittää hakijan kanssa ennakkoarvion ja julkisen eläkejärjestelmän palvelussuhdetiedon perusteella, kannattaako kansaneläkehakemusta tehdä. Hakijalla saattaa olla mukanaan ennakkoarvio ja tarvittaessa hän voi sellaisen pyytää julkiselta puoleltakin.

Haettaessa yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä paikallistoimisto päättelee tiedossaan olevien palkka- ja palvelusaikatietojen perusteella, kannattaako hakea ennakkopäätöstä myös Kelasta.

Tavoitteena on välttää turhia hakemuksia. Hakemus on kuitenkin otettava vastaan, jos hakija sitä vaatii, vaikka hänelle on selvitetty, ettei kansaneläkkettä tule. Jos turha hakemus saapuu postitse, otetaan tarvittaessa yhteyttä hakijaan.

Työeläkkeen vastaanottopiste neuvoo myös

Jos eläkkettä haetaan työeläkejärjestelmästä, menettelee se kansaneläkkeen hakemisen kanssa samalla tavalla kuin paikallistoimisto.

2. Ennakkoilmoitus- ja neuvottelumenettely

Ennakkoilmoittaminen ja neuvottelu työkyvyttömyyseläkeasioissa jatkuu entiseen tapaan. Neuvottelu tapahtuu, jos yhtä aikaa molemmissa järjestelmissä on vireillä hakemus kuntoutustuesta, työkyvyttömyyseläkkeestä tai yksilöllisestä varhaiseläkkeestä.

Tieto hakemuksen vireilläolosta työeläkejärjestelmässä ja/tai kansaneläkejärjestelmässä on hakemuslomakkeen etusivun ylälaidassa.

Lakiosasto ja tietopalveluosasto

18.11.1996

Työeläkelaitos ei kuitenkaan anna ennakkoilmoitusta eikä käy neuvotteluja silloin, kun kansaneläkettä on haettu aiheettomasti. Näin on, jos työeläkelaitos voi tietojensa perusteella arvioida, että kansaneläkettä ei selvästikään tule maksettavaksi.

3. Päätöksenanto Kelassa

Työkyvyttömyydestä päätös keskitetysti

Kelan eläke- ja toimeentuloturvaosasto (ETT-osasto) ratkaisee, onko hakijaa pidettävä kansaneläkelain mukaan työkyvyttömänä tai oikeutettuna yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. ETT-osasto antaa myös päätöksen hylkäyksestä ja yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöksen.

Eläkkeen laskee ja myöntää paikallistoimisto

ETT:n myöntöpäätöksistä menee tieto paikallistoimistoon. Paikallistoimisto laskee eläkkeen määrän työeläketiedot saatuaan ja antaa päätöksen, joka sisältää ETT-osaston myönnön ja paikallistoimiston ratkaisun eläkkeen määrästä.

Jos kansaneläkettä ei jäisi maksettavaksi, paikallistoimisto antaa päätöksen hylkäämisestä pelkästään eläketulojen perusteella.

Turhat hakemukset odottavat

Jos Kela on vastaanottanut kansaneläkehakemuksen, josta selvästi käy ilmi, ettei kansaneläkettä tule maksettavaksi, hakemus jää paikallistoimistoon odottamaan työeläkepäättöstä. Jos työeläke myönnetään, hakemus hylätään eläketulojen perusteella.

Jos työeläke hylätään, koska hakijaa on pidetty työkykyisenä, paikallistoimisto lähettää kansaneläkehakemuksen ETT-osastoon ratkaistavaksi. Se pyrkii asiassa yhdenmukaiseen ratkaisuun. Jos Kelassa harkitaan myönteistä ratkaisua, esim. saadun lisäselvityksen perusteella, se ottaa ennen päätöksen antamista yhteyttä työeläkelaitokseen. Keskustelun perusteella työeläkelaitos voi vielä harkita, oikaiseeko se päätöksensä.

4. Vanhuuseläkkeen hakeminen

Vanhuuseläkkeen hakija saa yksityisen sektorin työeläkelaitokselta esitäytetyn vanhuuseläkehakemuksen mukana arvion työeläkkeen määrästä. Eläkelaitos antaa hakijalle ohjeen ottaa eläkearvio mu-

Lakiosasto ja tietopalveluosasto

18.11.1996

kaansa mennessään palvelupisteeseen täyttämään eläkehakemustaan.

5. Atk-tekeminen ratkaisu

Työeläkearvion antaminen Kelalle pohjautuu pitkälti olemassa oleviin atk-ratkaisuihin eikä aiheuta työeläkelaitoksille ohjelmistomuutoksia.

Kela ilmoittaa ETK:lle ensisijaisuusajan päättymisen. ETK muodostaa näistä tapauksista jatkuvan TEL-työsuhteen ja YEL- ja MYEL-toiminnan ansiopyynnöt, jotka välitetään jatkuvan suhteen vakuuttaneeseen työeläkelaitokseen.

Ansiopyyntöjen vastaukset talletetaan ETK:ssa odottamaan Kelasta tulevaa työeläkkeen arviolaskentapyyntöä. Pyyntö välitetään Kelasta ETK:een samassa yhteydessä kun Kela vastaanottaa eläkehakemuksen ja ottaa yhteyttä ETK:n tietojärjestelmään saadakseen selville eläkehakemuksen käsittelevän työeläkelaitoksen. Pyyntöönsä Kela saa tosiaikaisen vastauksen.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen